

Luciano Pavarotti

“Sóc un fanàtic de Gorbaxov”

Aquesta entrevista a l'estrella Luciano Pavarotti, amb motiu de la seva estada a Barcelona, el gran comunicador Josep Cuní enceta una sèrie de suculentos col.laboracions amb EL TEMPS.

Una secretària i un representant particular són les persones més properes que controlen tots els seus passos. Per arribar-hi cal prèviament haver superat alguns dels obstacles de la cursa. Dos representants artístics, un per a l'òpera i l'altre per als concerts populars, canalitzen les sol.licituds que han estat formulades o bé pel mànager d'Amèrica o bé pel d'Europa, que només t'atendrà si has estat avalat pel promotor artístic que l'ha contractat per a Espanya. I si coneixes alguna persona de l'agència de relacions públiques encarregada de la promoció per al concert en qüestió, doncs, has tingut sort. Les coses poden ser més fàcils, però no necessàriament possibles.

Una vegada davant del tenor, però, l'espera i les explicacions prèvies s'obliden. La seva afabilitat pot més que els controls dels seus vigilants-protectors. Instal.lat en una butaca excedida per la seva voluminosa figura, amb un mocador estampat sobre el tòrax, escampat d'ample a ample i sense arrugues, allarga la mà cap a la taula del costat. Una safata amb fortmatges variats i raim alleugeix el neguit.

"¡Partenza!", indica un cop acabats els formulismes inicials. D'aquí a una estona no gaire llarga començarà el recital.

—Per a mí és un plaer. Espero que amb aquesta entrevista pugui fer més feliç la gent. A més, tenia un compromís amb vostè i m'agrada atendre'l encara que no és normal fer-ho abans d'un recital. D'aquí a una estona no coneixeré ningú, però ara i gràcies als assajos, encara tinc una mica de corda.

Les rialles esclaten. És una reacció freqüent, com la gesticulació típicament italiana o el fet que inclogui cançons del seu país en cada recital.

—¡És clar! És patriotisme si vostè vol,

però també és lògic que ho faci, ¿no? Si Carreras o Domingo vénen a Itàlia i no canten *Granada*, per exemple, jo em sorprendré molt. A vostès els hauria de sorprendre, doncs, que jo vingüés aquí i no cantés *O sole mio*.

—Potser és aquesta la clau de la seva popularitat. Haver venut més de 350.000 còpies del seu disc *Tutto Pavarotti*, i superat la xifra dels 150.000 fins ara del corresponent al recital de les Termes de Caracalla l'han convertit en

el món de l'òpera i intentar fer-lo arribar a tothom.

—*I això sí que no se li pot negar. És el tenor més popular del món. També hi poden influir la imatge, suma de grassa figura i blanc mocador.*

—En un concert és impensable que no tingui un mocador a la mà. En una òpera és impossible traure'l. ¡Llàstima! Quan vaig començar el necessitava per tenir la mà més quieta. Gesticulava massa i en un concert no es pot fer. Després això ha

—*¿Què en pensa, doncs, del públic que l'aclama i el mitifica?*

—Tingui en compte que quan un públic et posa molt amunt vol dir que espera molt de tu. I això et fa tocar de peus a terra. A mi em produeix una situació contrària, de recordar-me que he d'estar sempre en plena forma, normal. Si en acabar un concert veus que tot ha anat bé, no es tracta de gaudir de l'èxit, van-tar-te i recrear-te en allò que ja és passat. Cal pensar immediatament en el pròxim

"En un concert és impensable que no tingui un mocador a la mà".

tot un fenomen sociològic.

—Un fenomen sociològic és un fenomen d'avui dia. El món, especialment el jove, vol sentir tot tipus de música i jo sóc un representant d'aquest camp. I ho faig amb molt de gust. I això s'encomana. Potser aquest és el motiu pel qual la gent em segueix. Jo he intentat fer propaganda del món de l'òpera. He fet fins i tot una pel·lícula que no va tenir ressò però que vaig fer amb aquesta intenció. Com que no va aconseguir cap mena d'èxit, no en vaig fer cap més. Però la intenció només era aquesta. Promocionar

esdevingut una superstició. Ara és un amic que va a l'escenari amb mi, crec que si un dia l'oblidés, cosa difícil, tornaria al camerino a buscar-lo i no sortiria fins que el trobés.

—*Amb mocador o sense, les crítiques li son favorables gairebé sempre. Per a molts és el millor.*

—¿El millor? ¿Com pot pensar una persona que és el millor? Hi ha molts cantants en primera línia i una nit pots ser el millor en un lloc o en un altre, però d'aquí a considerar-se el millor sempre és una cosa incomprensible.

concert.

—*I així dia a dia, combinant òperes i recitals. Per cert, aquests molt més difícils, perquè demanen una varietat vocal i estilística molt més elevada per part del tenor.*

—Evidentment. Quan cantes un concert que va des de Donizetti fins a la cançó napolitana, passes per tota l'escriptura operística que hi ha. I cantes sempre romances, que són peces molt importants. No són duets, on hi ha diàleg. No hi ha decorats, ni disfresses, ni vestits que t'ajuden a descansar. Un reci-

tal en comunicació continua del teu cor. Un cor que batega i que ha de fer bategar el cor del públic.

—*Però el cor de l'home també reacciona als afers del món. I batega amb més intensitat enfront de segons quines notícies.*

—Sí, jés clar! Tot i que no sóc cap fanàtic, perquè fent bé la música ja faig un bon servei social. No cal que faci política, no és necessari. La música pot fer moltes coses positives, però jo em mantinc molt atent als problemes que m'envolten. Sóc un fanàtic de Gorbtxov, per exemple. Ho he dit en diverses ocasions i ho mantinc. Crec que és un home que està marcant la nostra societat i ens fa viure moments que no pensàvem que arribessin mai. Almenys jo em creia que no els veuria, que em moriria sense veure el ressorgiment de la llibertat. No sóc un fanàtic, compte, sinó una persona molt sensible davant dels problemes de la pobresa, del Tercer Món, de la malaltia. Això no vol dir, però, sortir a cantar, que és el que sé fer. I fer-ho per qualsevol causa justa, com ja he demostrat en més d'una ocasió.

—*¿Com la necessitat de trobar una situació definitiva a la crisi del Golf?*

—Sí, aquest problema posa en serioses dificultats i en situacions molt greus diversos països. Crec que cal intentar trobar la balança que pugui pesar tots els valors i equilibrar les coses, de manera que deixi viure bé tothom. Una persona, només perquè té una riquesa sota terra no pot posar en perill altres nacions. Espero, però, que tot es resolgui de la millor manera.

—*La solució al conflicte marcarà, però, el futur i de manera tan clara com ineludible. I aquest serà el món que deixarem als nostres.*

—Recordo haver sentit des que vaig nàixer que el món passat és el millor. No és veritat. No hi estic d'acord. És diferent i jo he viscut tant el passat com ara el present, jo que penso i espero viure el futur, vull veure un món que canvia no tan sols per canviar, sinó perquè l'home ha decidit que el vol canviar. Tothom sap que en el món hi ha coses boniques i coses lletges. Tot depèn de com es vulgui veure. És un got que tant pot estar mig ple com mig buit. I per a mí està

mig ple.

—*Com el Palau Sant Jordi on ha de cantar d'aquí a una estona. Mig ple i encara falten dues hores per al recital. L'expectació és forta. Tanta com si es tractés d'un concert de rock.*

—Hi ha una gran diferència. Tingui en compte que un cantant d'òpera triga 30 anys a poder reunir tanta gent, i corre molts riscos. Ha de començar a poc a a poc i sortir a cantar per a 1.000 persones, més tard per a 5.000 i així cada cop més, conquistant el públic lentament i segura. El cantant de rock, en canvi, converteix en expectativa el fet que pugui omplir un palau d'esports. Ja s'espera. I en el nostre cas és una excepció. Pensi que el concert de Caracalla amb Carreras i Domingo va ser un fet històric. Per a un cantant d'òpera és espectacular. He trigat molts anys per aconseguir-ho.

—*¿També ho és que vostè hagi arribat tan lluny?*

—És un miracle. Quan vaig començar no podia pensar que ara, 30 anys després, seria al top dels rankings. Crec que el secret és la televisió. Sense aquest

mitjà no hauria pogut entrar a casa de tothom.

—Per això, segurament, Pavarotti té aquest fama d'home assequible, senzill i humà. Entranyable, fins i tot podríem dir.

—És que jo sóc una persona normal. No en tingui cap dubte. M'agrada més ser jutjat com a persona per damunt de tot. Si després es fa com a tenor, ¡què hi farem! És un corollari de la meua vida. M'agrada que m'ho diguin. És clar. Però ¿què és la vida? ¡La vida és l'home!

—I l'home és un cúmulo de sentiments sovint contradictoris sovint nostàlgics que sol mirar enrera i lamentar-se d'allò que hagués pogut ser, però no ha estat. I que sempre troba a faltar alguna cosa.

—¡Ah! Els anys. Quan vaig començar en tenia 20. Com pot veure és una diferència notable. Però quan tens somnis i una carrera vital molt forta difícilment la perds amb el temps. Fins ara tots els anys he tingut sort i això t'ajuda. L'any que ve, per exemple, cantaré *Otel.lo*, que és el més difícil per a un tenor. No deixo de tenir reptes o moments cons-

tants de prova, de cites importants amb el meu públic. ¿Per què? En el cas d'*Otel.lo* crec que no el faré mai en teatre sinó en forma de concert a Xicago. Dues representacions allà i dues només a Nova York, al Carnegie Hall. Després en disc, però mai en teatre.

—Així s'expressa l'home que, formant part del col·lectiu que al seu dia va descriure Berlioz, no comparteix la seva definició: "el tenor no és un ésser d'aquest món, sinó un món en si mateix".

—En aquell temps, fa 150 anys potser era normal pensar això. Ara un tenor és un ésser normal amb nivell d'intel·ligència normal. Ni superior ni inferior als altres mortals, això segur. I no sé per què ens consideren divos. Potser perquè el públic també és com nosaltres, que té un instrument que és la veu. I que prova de fer-lo servir com nosaltres, però sense aconseguir-ho. Però som normals, no ho dubti.

I en ell el públic troba un motiu d'admiració i embadaliment: *Una furtiva lágrima* relliscarà per la galta de l'admiració després d'haver escoltat la més completa *Serenata* d'una veu que ha fet

entrar en els camins del *bel canto* gent que anys enrere hauria jurat que difícilment entendria mai l'ampullosa escenografia d'un món entre elitista i excessivament culte protagonitzat curiosament i en molts casos, per homes i dones procedents de l'ambinet més humil de la societat.

—Aquesta és la història de l'òpera. Verdi, per exemple, va nàixer en una família molt pobre. Podia escriure música perquè hi havia gent que pagava perquè ho fes. I com que aquella gent la pagava, no la volia compartir. La considerava seva. Ara, en canvi, ens critiquen perquè he intentat apropar-la a la gent, com més millor, apropar-la a l'abast de tothom. ¡És la vida!

I el gran públic taral·lejarà el *Nessun dorma* desconeixent *Turandot*. Però potser a partir d'aquí se sentirà motivat a entrar algun dia al Liceu i provocarà la irritació d'un grup reduït que ja no gosarà, ni podrà, posar-hi impediment. Per això el criticarà. ¡És la vida!

Josep Cuní

